

Titel: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K25

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K25", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K25*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2008 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb30-txr-root.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K25

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

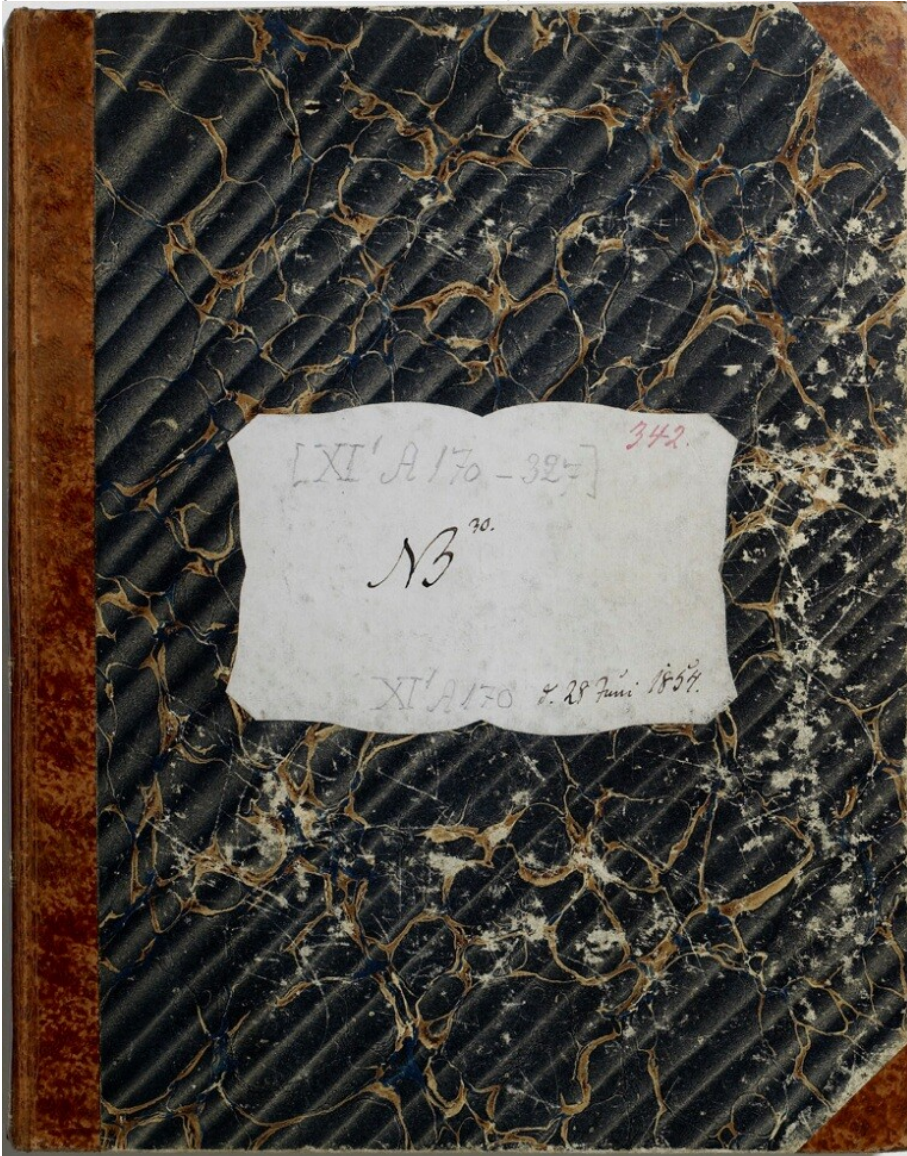
Tekstredøgørelse

1. Manuskriptbeskrivelse
2. Datering og kronologi 417
3. Indhold 417

1. Manuskriptbeskrivelse

Journalen NB30 er en indbundet protokol i kvartformat, af SK mærket »NB³⁰«. Den befinder sig i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kongelige Bibliotek.

- NB30 1 Halvbind med ryg og hjørner af brunt skind og med blankt, blåligt marmoreret overtrækspapir. Tresidet sprængt snit og grønligt marmoreret forsatspapir. Ryggen er dekoreret med seks forgyldte mæanderborter. Hæftet med tråd af naturfarvet hørgarn på snore af sejlgarn. Bindets mål er 178 × 225 × 18 mm.* Midt på forpermen er klæbet en rektangulær etiket med bølget kant og påskriften »NB³⁰« samt datoen »d. 28 Juni 1854.« (se illustration 5).

5. Journalen NB30, etiket på bindets forside

Øverst til højre på etiketten har Henrik Lund med rødt blæk skrevet »342.«, journalens nummer i *L-fort.* Øverst til venstre har udgiverne af *Pap.* med blyant tilføjet optegnelsesnumrene »[XI¹ A 170-327]« og ved datoen »XI¹ A 170«. På forpermens inderside er i øverste venstre hjørne indklæbet en trykt blå etiket med påskriften »Faaes hos | Wm Wanscher, | Kiöbmagergade N^o6 | for ____«. Øverst til højre på etiketten er med blyant anført protokollens omfang »1½« bog og på stregen efter »for« dens pris »6M«. *

Bogblokken består af 140 blade i 4° fordelt på 12 læg (sesterne).^{*} Journalen er fra bl. 4 med blyant pagineret 1-273 på rectosiderne; bl. 140 også på versosiden (s. 274).

Lægfordeling: læg I: 10 blade (sesterne, hvor det første blad er fastklæbet til forpermen, det andet til forsatspapiret; de sidste syv blade er pagineret 1-[14]), læg II-XI: 12 blade (pagineret 15-[254]), læg XII: 10 blade (sesterne, hvor det næstsidste blad er fastklæbet til forsatspapiret, det sidste til bagpermen; pagineret 255-274).

Papir: glat skrivepapir. Mål: 173 × 219 mm.^{*}

Bladene er foldet på langs, således at yderspalten udgør ca. ⅓ af siden.

Inderspalten rummer hovedteksten, yderspalten marginaltekst, der omfatter tilføjelser og anmærkninger til hovedspaltens tekst. I et enkelt tilfælde gives en henvisning til journalen NB14.^{*} Bl. 1-3 er ikke foldet.

Bl. [1r]-[3v] og forsatsbladernes bagsider er ubeskrevet.

Skriften er nygotisk med latinske indslag. Etikettens tekst er skrevet med latinsk hånd. Desuden benyttes latinsk hånd ved latinske og franske ordformer og udtryk samt undertiden som skønskrift i forbindelse med navnestof og overskrifter.

Marginaltilføjelsen NB30:72.a er påbegyndt i hovedspalten (se illustration 12 i SKS 25, 444-445). Marginaltilføjelserne NB30:51.a, NB30:60.a og NB30:83.a løber over to sider. En streg benyttes til adskillelse af de to marginaltilføjelser NB30:41.b og c.

Hovedparten af journalens overskrifter er helt eller delvis understreget.

Stedvis er enkelte ord i den løbende tekst understreget. Overskrifterne i NB30:21, 29, 30, 43, 73, 75, 79, 101, 106, 110, 111, 114-117, 129, 130 og 136 er adskilt fra teksten med en skillestreg. Størrelsen af SKs håndskrift varierer en del journalen igennem.

På s. 227/[228] ses nederst et ombøjjet bladhjørne (æseløre).

Optegnelserne i journalen adskilles indbyrdes af dobbeltkors. Hvor en optegnelse indledes på en ny side, sættes der oftest et ekstra dobbeltkors øverst på siden foran optegnelsen. Til intern opdeling af NB30:57, 85, 94 og 130 anvendes to asterisker.

Der er i hele journalen en del mindre korrektioner i form af overskrivninger, sletninger og tilføjelser. Undertiden indvises mindre tilføjelser med kiler eller krøllede parenteser ned i hovedteksten. En større sletning ses på s. 227 (2 linjer). Slettede dobbeltkors, hvor en først afsluttet optegnelse videreføres, forekommer i NB30:72, NB30:100 og NB30:101.

Blyantrettelser forekommer enkelte steder i journalen. På s. [30] i optegnelsen NB30:21 er der efter »bekræfte« slettet », at«; på s. [98] i NB30:50 er »n« i »Massen« streget over; og på s. 247 i NB30:126 er »det« slettet mellem »havde« og »Sandhed«. Desuden er sidetallet 143 først skrevet »13«.

I NB30:94 har H.P. Barfod med blyant sat en lodret streg i marginen til markering af første og delvist andet afsnit og herudfor skrevet »NB? / Findes tidligere« (se illustration 14 i SKS 25, 463). Ud for NB30:125 har Barfod med blyant skrevet »Tidligere?«.

Ud for slutningen af hver optegnelse har *Pap.*-udgiverne med blyant noteret optegnelsens nummer i *Pap.* I øverste højre hjørne af bl. [1r] har Henrik Lund skrevet nummeret »342.« med rødt blæk.

Stedvis nummerer journalen svage blyantmærker af Gottsched til markering af vanskelige tekststeder. Ud for flere optegnelser har han på langs i marginen afsat streger i papiret med et ukendt redskab, måske kanten af en papirkniv. Stregerne synes at markere de afsnit, som Gottsched agtede at bringe i *EP.* *

Journalen NB30 er ifølge etiketten på bindets forside taget i brug den 28. juni 1854. Den er afsluttet senest den 16. aug. 1854, hvor journalen NB31 påbegyndes. Ud over journalens etiket findes der ingen direkte dateringer.

En enkelt optegnelse indeholder dog en reference, som muliggør en omtrentlig datering. I NB30:60, der bærer overskriften »H. P. Holst som Fuglekonge«, sigter SK til Det Danske Broderskabs årlige fugleskydning den 5. juli 1854, hvor den tidligere fuglekonge H.P. Holst måtte overdrage titlen til årets vinder, Frederik VII.*

3. Indhold

De spor, som læsningen af Arthur Schopenhauer satte i NB29, fortsætter i NB30. Således kan SK udtrykke sin glæde over et »skjönt Billede«, han har fundet hos Schopenhauer (NB30:9), eller citere hans bemærkning om stoikernes opfattelse af selvmordet (NB30:10), men han kan også mere sig »usigeligt« over Schopenhauers geniale grovheder, ikke mindst når de gælder Hegel, som SK i fællesskab med den tyske tænker og de græske guder simpelt hen *må* mere sig over: »Men Hegel – o, lad mig tænke græsk! –: hvor har Guderne griint! En saadan ækel Professor der ganske havde gennemskuet Alts Nødvendighed, og faaet det Hele paa Ramse: I, Guder!« (NB30:11). Mere alvorligt kan det forekomme, når Schopenhauer »lader haant om Xstd., gjør Nar af den i Sammenligning med Indiens Viisdom« (NB30:12), men det bliver Schopenhauers egen sag og er ifølge SK ikke nær så graverende som den omstændighed, at Schopenhauer identificerer det at leve med det at lide. Dersom nemlig livet *på forhånd* var lidelse, så ville kristendommen være frataget »det, ved Hjælp af hvilket den negativt gjør sig kjendelig« og blive »en Pleonasme, en overflødig Bemærkning, Galimathias, thi er det at være Msk. det at lide, saa er det jo latterligt, at der kommer en Lære som vil bestemme det saaledes: det at være Xsten er at lide.« (NB30:12).

Anderledes uforbeholden er SK, da han under sine schopenhauerske studier støder på ordet »Windbeutel«, som Schopenhauer anvender, når han skal karakterisere »den Hegelske Philosophie og hele Professor Philosophien«. SK misunder tyskerne den perfekte metafor, men har også en forklaring på vindbøjtens fravær i dansk: »Vi Danske har ikke det Ord; men det, det betegner er heller ikke karakteristisk for os Danske. Det ligger virkelig ikke i den danske Nations Charakter at være Windbeutel«. Til gengæld har danskerne en brist i deres nationalkarakter, som dækkes af »det Ord: Vindsluger«, der ganske vist især bruges om heste, »men kan optages i almdl. Brug«. Og derpå kan SK konkludere: »Saaledes er ogsaa omtrent Forholdet: en Tydsker til at gjøre Vind – og en Dansker til at sluge den: saaledes har længst Tydsk og Dansk forholdt sig til hinanden.« (NB30:13).

Inspireret af en sætning hos Schopenhauer om håbet, der skuffer, giver SK efter for sin »gamle Lyst til [at] frydes ved Sprogformen« og skildrer håndelagets lyksaligheder:

Saaledes har jeg stundom kunnet sidde Timer forelsket i Sprogets Lyden, det vil da sige, naar Tankens Prægnants gjenlyder i den, saaledes har jeg kunnet sidde hele Timer, ak, som en Fløitespiller underholder sig med sin Fløite. Det Meste af hvad jeg har skrevet, er sagt mange, mange Gange, ofte maaskee Snese Gang[e] høit, er hørt førend det blev nedskrevet. Mine Periodebygninger kunne for mig kaldes en Verden af Erindringer, saa meget har jeg levet og nydt og oplevet i denne Tankernes Tilbliven og deres Søgen indtil de fandt Formen (...). (NB30:41)

Det er imidlertid ikke æstetisk skønskrift, der optager pladsen i NB30, men derimod en række radikale og provokatorisk tilspidsede udsagn om kristendommens uensartethed med denne verden og dens børn, der som følge af deres syndige væsen forsøger at sløre, begrænse eller tilintetgøre de fordringer om forsagelse, afdøen og efterfølgelse, som Kristus har gjort gældende. Adskillige optegnelser har klart dualistiske tilbøjeligheder og følger devisen »jo kvalfuldere Timelighed, jo saligere Evighed« (NB30:113; jf. 98, 124, 126, 135). En sådan dualisme aftegner sig i journalens billedsprog: Verden, der omtales som »en skide Verden« (NB30:62, 115), sammenlignes ofte med en »Straffe-Anstalt« (NB30:73, 102, 105, 106), hvorfra den kristne ikke kan undslippe hverken på eller ved egen hånd – »just derfor mishager det Gud om Nogen selvraadigt bryder ud af denne Tilværelse« (NB30:107), forklarer SK og sigter til selvmordet, der berøres flere steder i journalen (NB30:10, 73, 87, 101).

Taler andre billeder mere lavmælt, er de ikke mindre modsætningsfyldte: Kristenheden skildres som en snurretop, der trænger til pisk for at komme på højkant og i omdrejninger (NB30:16); sandhedens vilkår i

verden sammenlignes med en dykker, der fra dybet henter en perle op, som pryder en foragtelig kvindes bryst (NB30:25); det fejlagtige i at anvende ordet 'kristelig' om forhold i kristenheden lignes ved en mand, der insisterer på at kalde sin ko for en hest (NB30:26); modsætningen mellem kristendommen og kristenheden tydeliggøres ved hjælp af en »Suursteeg«, som korrupte kokke har lavet om til »Sødsteeg« (NB30:33); biskop Mynsters falsknerier sammenlignes med at putte færre pund kød i suppen end foreskrevet og i stedet spæde til med krydderier (NB30:34); kristenhedens overfladiske forhold til kristendommen svarer til en begravelse iscenesat som ballet (NB30:66). Og ligesom i NB29 anvendes i NB30 hyppigt billeder og betegnelser fra det kriminelle miljø og politiets vokabular. Foruden det overordentligt ofte anvendte »Gavtyvestreeg« (første forekomst NB30:3) samt beslægtede former som »gavtyveagtigt« (første forekomst NB30:15), »Gavtyveagtighed« (første forekomst NB30:16), »Gavtyvene« (første forekomst NB30:18) og »Gavtyvesproget« (NB30:80) møder læseren på sin vej gennem journalen betegnelser som »Politie-Agenter« (NB30:15), »Politie-Officiant« (NB30:21; jf. 43, 94), »hemmelig Politie« (NB30:77), »Politie-Blik« (NB30:94), »Politie-Viden« (NB30:115), »det Criminelle« (NB30:15, 43), »Criminalhistorier, Falsknerier« (NB30:15), »Criminal-Forbrydelser« (NB30:15; jf. 18). Til denne gruppe kan også henregnes en optegnelse med overskriften »Exempel paa hvad jeg kalder det Criminelle« (NB30:116), der berører biskop Mynsters rosede omtale af M.A. Goldschmidt.

Det kriminelle angår i vid udstrækning den behandling, som den danske kulturprotestantisme har udsat kristendommen for, men perspektivet udvider sig ofte fra det lokale til et mere universelt, hvori kristendommens egenart og skæbne i verden skildres som en tidligt korruperet religions vedvarende tab af substans i takt med dens numeriske udbredelse. Vedholdende gør SK indsigelse mod forestillingen om kristendommens »Perfectibilitet« (NB30:16, 65), der netop ikke fremhjelper, men afvikler det kristne i kristendommen og erstatter det med det alt for menneskelige i mennesket. Jo mere ekstensiv kristenheden bliver, desto mindre intensiv bliver kristendommen (NB30:16; jf. 19). Og at kristendommen i en vis forstand forsvandt fra verden med Kristus, fremgår af en optegnelse som denne: »Med Xstus kom Sandheden til Verden – sandt. Men hvad om det ogsaa var sandt: med Xstus forlod Sandheden igjen Verden.« (NB30:81).

Det er ledende spørgsmål af denne art, som SK har sat sig for at uddybe i NB30, hvilket blandt andet sker i form af den forfaldshistorie, som han i denne journal føjer nye, skarpe kapitler til. I forlængelse af sin skepsis over de »3000 der paa Pintsedag en masse lagdes til Menigheden« (NB30:19) polemiserer SK journalen igennem mod mængde, masse, sammenslutninger og numerus: »Christus er jo netop kommet til Verden for at frelse ud af – Numerus, ud af Generation, ud af det Abstrakte.« (NB30:7; jf. 50). Mens individet er genstand for »Evighedens Bekymring«, så blæser samme evighed ubekymret en mængde på »100000 Trillioner Billioner« bort (NB30:50; jf. 6, 22, 79, 95). Og evigheden bekymrer sig for individet, når den erfarer, at individet træder i karakter som betingelsesløs discipel, der er rede til at underkaste sig lidelse og martyrium, for i samme øjeblik genopstår kristendommen. Uden dette eksistentielle »Caracteristikon« rangerer kristendommen på linje med fænomener som mytologi og poesi (NB30:42).

Til fremhævelsen af det singulære over for den forskelsløse mængde hører som et særligt tema i journalen afgrænsningen af åndsmennesket over for dyreskabningen, der finder det herligt »at æde, drikke, skide, forplante sig, og tænk Mutter fik endog Trillinger, hvad Staten belønner med en Douceur, hvilket er lige saa uanstændigt, som at udsætte Præmie for andre legemlige Funktioner.« (NB30:37). SK kredser hyppigt om flokken som en bestialsk størrelse, der breder sig i det moderne, hvor den socialpsykologisk og religiøst udøver sit herredømme over de langt sartere åndseksistenser. »Mellem det at være Aands-Msk og blot Dyre-Msk. er der en heel Qvalitets Forskjel,« konstaterer SK og fortsætter: »Collisionen ligger nu i, at Dyre-Msk. styrte ind paa Aands-Msk. eller hidses paa ham. (...) christeligt er denne Collideren Aands-Mskets Opdragelse, hans Examen« (NB30:48; jf. 53, 58, 90, 91, 96). Dyremenneskets dominans har afstedkommet »Mskslægtens Prostitution« (NB30:56), og SK lader en humorist fremsætte det forslag, at det til dyr reducerede menneske blev »decoreret« med en »Hale«, som var særegen derved, at den ikke blot straks regenereredes, når den blev hugget af, men tillige »stod saaledes lodret ud fra Legemet, at det var umuligt for nogen Skræders Kunst at skjule den« (NB30:56).

NB30 udmærker sig i det hele taget ved en udstrakt anvendelse af dyret og det dyriske, der snart har en metaforisk funktion i form af menneskeæderi (NB30:8), snart optræder i et satirisk forslag om »at lade en Hund begrave som Christen med alle Ceremonier« (NB30:60), snart grimasserende bliver påfyldt mængden af indbildt frelste: »vi frelses Alle, Alle, næsten Hunde og Katte med –« (NB30:79). Til den mere fabelagtige genre hører optegnelsen om vildgåsen, der i sit forsøg på at lokke de tamme gæs mod fjernere himmelstrøg omgikkes dem så længe, at den tog skade på sin vildskab og selv endte som en af slagsen. Mens fortællingens morale for en blot menneskelig betragtning beløber sig til, at en »tam Gaas bliver aldrig en Vildgaas, vel kan derimod en Vildgaas blive en tam Gaas« (NB30:24), så forholder det sig anderledes kristeligt:

Vistnok er den sande Christen, hvem Aanden er over, forskjellig fra det almdl. Msk. som Vildgaasen fra de tamme Gjæs. Men Christend. lærer jo netop, hvad et Msk. kan blive til i Livet. Her er altsaa Haab at en tam Gaas kan blive en Vildgaas. Derfor bliv hos dem, disse tamme Gjæs, bliv hos dem, kun beskjeftiget med Eet, at ville vinde dem for Forvandlingen – (NB30:24)

Det animalske er også nærværende i en stor mængde optegnelser om kønsdrift, ægteskab og børneavl. Hvor jødedommen »culminerer i Forestillingen om Slægtens Forplantelse som en Slags Gudsdyrkelse« (NB30:14; jf. 26), var Kristus af den opfattelse, »at den Christne da naturligviis ikke giftede sig« (NB30:72). SK pointerer, at et barn ikke blot »undfanges i Overtrædelse«, men også »fødes i Synd« (NB30:126; jf. 105) og derved bidrager til at forøge den samlede syndighed i verden (NB30:110; jf. 44). Afholdenhed er derfor »Udtrykket for Aand«, så sandt som et menneskes åndelige udvikling indebærer en afvikling af »Kjønns-Forholdet« (NB30:78), der i henhold til SK er biologisk begrundet og ikke tjener andre formål end slægtens fortsættelse. Ved som ugift at tale imod en sådan »Folkeformerelse« mener SK, at han gør den allerede stærkt overbefolkede stat en »større Tjeneste end om jeg, hvis det var muligt avlede 170,000 Børn.« (NB30:78). Den protestantiske kristenheds forsøg på at gøre Gud til en »skikkelig Nittengryn«, »God-Mand« og »Ven af Fruentimmer-Jav og Børne-Avling«, er derfor en omgang »Nonsens« (NB30:108; jf. 32), der ikke formår at skjule, at kønsdriften er den drivende kraft: »Sagen er Du føler Lyst til at avle Børn« (NB30:110). Heller ikke det hykleri, hvormed menneskene forsøger at omskrive deres optagethed af det seksuelle, går upåagtet hen i journalen:

Vistnok er der saare Meget, og det allerforskjelligste, som beskjeftiger Mskene. Men skulde man nævne Eet, og saaledes at man vilde sige: det Eneste, der beskjeftiger Mskene – da maatte man nævne: Kjønns-Forholdet, Kjønns Lysten, Forplantelsen o: s: v: – thi Dyr ere Mskene dog hovedsagelig. Men see derfor er ogsaa paa dette Punkt, som paa intet andet Punkt, Alt Alt opdrevet, hvad msklig Hyklerie kan opfinde. (NB30:44; jf. 63)

Til dette opgør med hykleriet føjer sig en stribe satiriske kommentarer til den måde, hvorpå præsten – »denne lumpne Løgner, der æder, drikker og mæsker sig og avler Børn og avancerer i Gage alt paa Conto: Xsti Lidelse og Død« – som en del af »Løgne-Systemet« (NB30:47; jf. 44, 70) forsøger at begrunde den almindelige liderlighed kristeligt. At heller ikke ægteskabet legitimerer kønsakten, fremgår af et med krasse midler udmalet bryllupsbillede:

Ved Vielsen hellige Ægtefolkene deres Beslutning. Fortræffeligt. Ved Foden af det Alter, hvor Verdens Frelser hænger paa sit Kors, han som ved sin Død gjorde Fyldest for Slægtens Synd, Arvesynden, og lærte: følg mig efter, at følge mig efter det er at være Christen: der knæle de Elskende og beslutte – de beslutte, at fortsætte Arvesynden. (NB30:126; jf. 30)

Den omstændighed, at præsten har iført sig »Fruentimmerklæder« (NB30:51; jf. 50), bliver associeret med en tvekønnethed, der modsvarer den tvetydighed, som præsten repræsenterer i teologisk og kristelig henseende: »Tusind Fruentimmer forklædte som Mandfolk er det tusind Mandfolk? / Saaledes er hele Christenheden en Forklædning – men Xstd. er slet ikke til.« (NB30:64). At de ydmygelser, som SK påfører præsten ved at kvindagtiggøre ham, ikke bliver mindre, når han tager kvindens sande væsen i øjesyn, fremgår af adskillige optegnelser, der under fremdragelse af det typisk kvindelige ved kvinden opholder sig ved fænomener som løgn, koketteri, sanselighed og evnen til forstilt besvimelse (NB30:51). Det er dog navnlig kvindens medfødte forudsætninger for at »tilintetgjøre Manden qua Aand« (NB30:49; jf. 98) samt karakteren af hendes tildels ubevidste egoisme, der optager SK:

Manden er ikke oprindelig Egoist, han bliver det først og ret til gavns, naar han er saa lykkelig at forenes med en Qvinde. Denne Forening, almindelig bekjendt under Navn af Ægteskabet, er egl. hvad man i Modsætning til en Lösbygget Bindings-værks-Egoisme kunne kalde den grundmurede Egoisme, Egoismens rette Firma. (NB30:49)

SK understreger, at Luther skulle have tilkendegivet, at hans ægteskab var »en exceptionel Handling, et Correctiv« og altså ikke et eksempel til efterfølgelse, og genkalder sig i den forbindelse sin bemærkning om, at Luther burde »have giftet sig fE med et Strygebredt«, men beklageligvis i stedet blev »Chef for hele dette Mylder af avledygtige Msker« (NB30:49; jf. 22, 26). Mod den fordom, at kvinden i sammenligning med manden skulle være »omtrent en lille Gaas«, indvender SK dialektisk, at når det gælder »instinktiv Kløgt«, er kvinden i den grad manden overlegen, »at han sammenlignet med hende er en stor Kloddrian« (NB30:52). Lidt for kuriositetens skyld har SK spekuleret på, hvor meget ringere manden ville være til at føde børn, blandt andet fordi han ville holde skriget tilbage, hvorimod kvinden netop ved sit skrig formår at fremhjælpe fødslen:

I enhver Qvinde er der ved denne instinktive Kløgt noget Genialt, genialt skyder hun en uhyre Gjenvei sammenlignet med Manden, der besværes af tusinde Reflexioner, og foruden Andet ogsaa af en stundom dog kun dum-høitidelig Forestilling om egen Værdighed, om det at være Mand. (NB30:52)

I kraft af sine sunde instinkter kunne kvinden også kaldes »det stærkere Kjønn« (NB30:54), bemærker SK i en optegnelse, der over en selvbiografisk folie kredser om kvindens trang til at frelse den forvildede mand, og som får følge af en marginaloptegnelse, hvori SK bemærker, at det næppe altid er manden, der forfører kvinden. Når det gerne tager sig sådan ud, er det »snarere et Udtryk for Qvindens List, at hun forfører saa listigt, at den skikkelige Fyr Manden altid faaer Udseende af at forføre.« (NB30:98.a). I tilfældet SK skal kvinderne dog ikke gøre sig forhåbninger, forklarer han i en optegnelse med titlen »Mit Forhold til vore

Fruentimmer«, hvori han ser på sig selv med en forførerindes øjne og eksperimenterende gør sig til genstand for »qvindelig Efterstræbelse«, men må konkludere, at kvinden ville opgive sit forehavende, fordi SK i det afgørende øjeblik ville komme til at le – som følge af sit »Tungsind« (NB30:75).

Mod slutningen af NB30 fastslår SK, at historien kun interesserer sig for, »hvad der har bevaret sig i Ueensartethed i sin Samtid« (NB30:132). Hvordan han i omfattende forstand har måttet takke Styrelsen for sin ueensartethed, udfolder han i flere optegnelser, der fortættet skildrer hans liv fra barndom over ungdom til manddoms modenhed og forklarelse: »Og nu er det som sagde Styrelsen mildt bebreidende til mig: Du lidet Troende, med Din Ungdoms Sukken og Sorgen – Din Ueensartethed var Din Udmærkethed, Dit Fortrin.« (NB30:91; jf. 2, 37, 49, 125). SK har angiveligt alle dage været under skærpet tilsyn og kan da også anvende formuleringer som »Styrelsens guddommelige Skarpsynethed« (NB30:14) og »det Guddommeliges frygtelige Skarpsynethed« (NB30:108), men at han er et af »Guds Redskaber« (NB30:86, 133), betvivler han ikke, om end han som regel formulerer dette sit paradoksale privilegium i tredje person (NB30:15, 37; jf. 104, 122).

»Jeg var en Samtid overlegen efter en Maalestok som sjældent et Msk.« (NB30:94), konstaterer han og genkalder sig i optegnelsen forinden, hvad Poul Martin Møller oftere havde sagt til ham og gentaget på sit dødsleje: »De er saa gjennempolemiseret saa det er ganske forskrækkeligt.« (NB30:93; jf. NB:107. Se illustration 13 i SKS 25, 460). For egen regning kan SK føje til, at kristendommen forekommer ham »næsten for polemisk«, men man forstår, at han som »Redskab« mener sig rustet til den forestående kamp, hvis kombattanter han lader Gud om at præsentere:

Til at gjøre Ende paa en i høieste Forfinelse culminerende Verdens-Dannelse bruges en (...) eenfoldig Mand af Folket, der Intet Intet Intet Intet har lært (...): mærker I det ikke I Slyngler, at jeg er med, jeg den Almægtige, seer I ikke det Absurde! Et spædlemmet, spinkelt, sygeligt stakkels Msk., saa fiint bygget næsten som et Barn, en saadan Skikkelse, som ethvert Dyre-Msk. næsten finder latterligt qua Msk. – han bruges til Anstrengelser, som Giganter vilde segne under: mærker I det ikke I Slyngler, at jeg er med, jeg den Almægtige; seer I ikke det Absurde. (NB30:86; jf. 94)